

ПОДАТКОВИЙ КОНТРОЛЬ В УКРАЇНІ: ПИТАННЯ ТЕОРІЇ І ПРАКТИКИ

Побудова ризикоорієнтованої системи податкового контролю в Україні на сьогоднішній день є першочерговим завданням для Державної фіскальної служби України. Це проявляється, перш за все, у врахуванні критеріїв ризику для проведення документальної планової перевірки, і відповідно включення в план-графік.

Правильність ризикоорієнтованого підходу до проведення перевірок полягає ще і у тому, що на сьогоднішній день Законом України від 21 грудня 2016 року № 1797-VIII «Про внесення змін до Податкового кодексу щодо покращення інвестиційного клімату в Україні», який набрав чинності з 1 січня 2017 року внесено зміни до Податкового кодексу України, що стосуються контрольно-перевірочної роботи.

Пунктом 8 розділу I Закону № 1797 доповнено Податковий кодекс статтею 19³ та викладено в новій редакції п.п. 19¹.1.1 п. 19¹.1 ст. 19¹, якими визначено перелік функцій державних податкових інспекцій, а функцію контрольно-перевірочної роботи закріплено виключно за контролюючими органами обласного та центрального рівнів [1].

Отже, з 01.01.2017 організація та проведення документальних і фактичних перевірок здійснюється (в т.ч. видача наказу про проведення, оформлення направлення (посвідчення), складання акту (довідки) та податкових повідомлень-рішень, вимог (рішень) зі сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, за їх результатами) лише зазначеними вище органами.

Щодо функцій державних податкових інспекцій, то з 01.01.2017 р. їх визначає стаття 19-3 Податкового кодексу України. Отже, тепер державні податкові інспекції:

- здійснюють сервісне обслуговування платників податків,
- здійснюють реєстрацію та ведення обліку платників податків та платників єдиного внеску, об'єктів оподаткування та об'єктів, пов'язаних з оподаткуванням;
- формують та ведуть Державний реєстр фізичних осіб – платників податків, Єдиний банк даних про платників податків – юридичних осіб, реєстри, ведення яких покладено законодавством на контролюючі органи
- та виконують інші функції сервісного обслуговування платників податків, визначені законом [1].

Таким чином, державні податкові інспекції зосереджені на виконанні сервісної функції, що є продовженням лінії на утвердження партнерських відносин з платниками податків. Але одночасно, відповідно, зменшується

ресурс фіскальної служби щодо охоплення податковими перевітками платників податків.

Слід зауважити, що використання зазначених критеріїв дає змогу задіяти механізм першочергового реагування щодо тих підприємств, відносно яких існує висока вірогідність недоплати або приховування об'єкта оподаткування, а також сприяє зменшенню кількості суб'єктів господарювання, що перевіряються.

З точки зору другої сторони податкових відносин, а саме платника податків, наявність ризиків, як критеріїв відбору для проведення документальної планової перевірки, його дисциплінує, і дає змогу уникнути включення в план-графік при мінімізації або, що є ще кращим, повністю виключення того чи іншого потенційного ризику зі своєї фінансово-господарської діяльності.

Міністерство фінансів України встановлює порядок формування та затвердження плану-графіка, перелік ризиків, поділяє їх у залежності від ступенів (низький, середній і незначний). На сьогоднішній день функціонує Порядок формування плану-графіка проведення документальних перевірок платників податків, який затверджений наказом Міністерства фінансів України № 524 від 02.06.2015 року, зареєстрований у Мін'юсті 24.06.2015 за № 751/27196 (у редакції від 04.08.2016 року № 723).

З 01.01.2017 р. змінами, внесеними Законом № 1797 до п. 77.1 ст. 77 Податкового кодексу, передбачено, що план-графік документальних планових перевірок на поточний рік оприлюднюється на офіційному веб-сайті центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну податкову та митну політику, до 25 грудня року, що передує року, в якому проводитимуться такі документальні планові перевірки. Це теж має сприяти прозорості у діяльності податкових органів [2].

Таким чином, планові документальні перевірки проводяться за планом-графіком. Критерієм, який є визначальним для того, щоб потрапити до нього, є ризик несплати податків (зборів), невиконання вимог законодавства, контроль за яким здійснюють контролюючі органи в сфері оподаткування.

Література:

1. Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо покращення інвестиційного клімату в Україні» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1797-19>.

2. Щодо застосування норм податкового законодавства в частині проведення планових документальних перевірок [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dp.sfs.gov.ua/baner/podatkovi-konsultatsii/konsultatsii-dlya-yuridichnih-osib/71420.html>.